

SJØKRIGSSKOLEN
Tirsdag 30.05.06

EKSAMEN VÅREN 2006

SENSORTEORI

Klasse OM2 og KJK2

Tillatt tid: 5 timer

Hjelpemidler:

Formelsamling Sensorteori KJK2 og OM2

Teknisk formelsamling

Tabeller i fysikk for den videregående skole

Formelsamling i matematikk for den videregående skole

Kalkulator

Antall oppgaver: 4

Vektlegging er angitt i % på hver oppgave.

Jan. R. Lien
Sensor

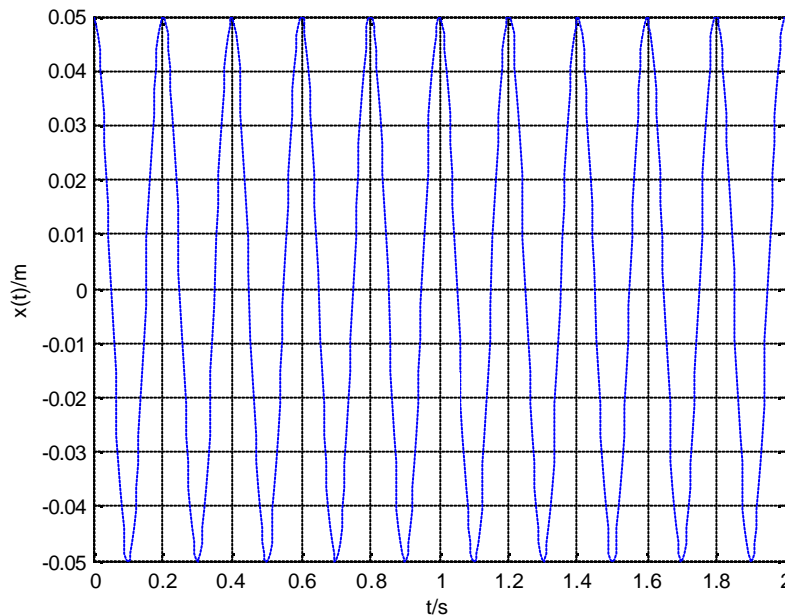
Harald Totland
Lærer

Leif Fausa
Lærer

Lars Olav Tveita
Lærer

Oppg. 1 (25 %)

- a) Eit mekanisk svingesystem som har masse $m = 1,0$ kg, svingar med utslag $x(t)$ som vist i figuren. Finn svingefrekvens og fjørstivhet.

- b) Finn eit uttrykk for farten til svvinginga som funksjon av tida.

Vi har ein kondensator med kapasitans $10 \mu\text{F}$ og diverse motstandar med ulik resistans. Vi skal lage eit høgpasfilter med "cut-off"-frekvens 100 Hz.

- c) Finn resistansen til motstanden vi må bruke. Teikn koplinga og skisser (utan å rekne) graf av frekvensresponsen.

Ei radarantenne sender ut pulseffekt 100 kW. Radarfrekvensen er $3,0$ MHz. Pulslengde $2,0 \mu\text{s}$. Pulsrepetisjonsfrekvens PRF er 2000 Hz. Direktiviteten til antenna er 25 dB.

- d) Vis at gjennomsnittintensiteten midt i hovedloben i avstand 20 m er 25 W/m^2 .

- e) Ein person blir eksponert for denne strålinga i 6 minutt. Bruk SAR-kurvane i vedlegget til å finne SAR-verdi og finn så temperaturauke som strålinga kan gi i kroppsvevet til personen. Anta at spesifikk varmekapasitet for kroppsvev er $2,0$ kJ/kgK.

Oppg. 2 (25 %)

- a) Ein magnetron med 8 resonatorholrom har statisk magnetfelt 0,10 T. Finn radarfrekvensen til magnetronen. Forklar fysikken som ligg bak formlane du har brukt.
- b) I eit lab-forsøk med dopplereffekt brukar vi 3,0-cm radarbølgjer til å måle farten til ei vogn. Vi målar ein "beat"-frekvens på 5,0 Hz. Finn farten til vogna.

Tabellen viser utsnitt av ein lydfartprofil:

Dybde z	5,0 m	50 m	100 m	150 m	200 m	250 m
Lydfart c	1460 m/s	1470 m/s	1480 m/s	1490 m/s	1480 m/s	1470 m/s

Vi antar at lydfarten varierer linært mellom dei oppgitte målepunkta.

Ei sonarstråle blir sendt ut ved dybde 5 m og med retning $12,5^\circ$ under horisontal.

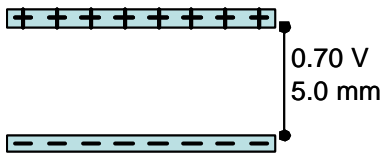
- c) Finn vinkelen strålen går med ved dybde 150 m.
- d) Finn krumningsradius til strålebanen mellom 150 og 200 m dybde.

Ein fregatt ligg i ro, og sender ut sonarsignal med frekvens 50 000 Hz. Ein U-båt går med fart 5,0 m/s rett mot fregatten. U-båten sender også ut sonarsignal med frekvens 50 000 Hz. Lydfarten i sjøen er 1460 m/s.

- e) Finn frekvensen som fregatten høyrer frå U-båten sin sonar, og frekvensen som U-båten høyrer frå fregatten sin sonar.

Oppg. 3 (25 %)

a)

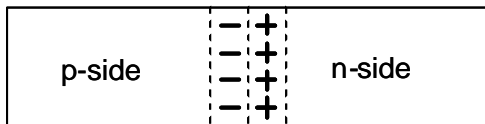

Definer begrepet elektrisk feltstyrke og forklar hva vi mener med et homogent elektrisk felt.

Tegningen viser to ladde plater. Spenningen mellom dem er $U = 0.70 \text{ V}$, avstanden er 5.0 mm . Regn ut hvor lang tid et elektron bruker på å bevege seg fra den negative til den

positive platen dersom startfarten er null. Hvor stor kinetisk energi oppnår elektronet?

b)

Tegningen viser en forenklet diodemodell. Forklar hvorfor vi kaller området i midten et sperresjikt.

Spenningen over sperresjiktet er 0.70 V

(silisiumdiode). Hvordan må vi innrette oss for å få

strøm gjennom dioden?

c)

Forklar hva vi mener med fotoelektrisk effekt.

Kan infrarød stråling skape fotoelektrisk effekt i sølv?

d)

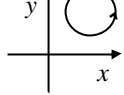
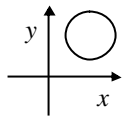
Krystaller med pn-overgang blir mye brukt som sensor i det optiske området (lys og IR).

- Forklar hvorfor n-siden får en negativ ladning når man belyser krystallen.
- Forklar hvorfor denne ladningens størrelse avhenger av strålingsintensiteten.

e)

Gjør rede for laserbegrepene populasjonsinversjon, optisk pumping og stimulert emisjon.

Oppg. 4 (25 %)

- a) Et elektron går i sirkelbane i xy -planet med retning mot urviseren. Årsaken til sirkelbevegelsen er et konstant magnetfelt vinkelrett på xy -planet.
- (i) Forklar hvorfor et slikt magnetfelt forårsaker en sirkelbevegelse, og avgjør om det peker i positiv eller negativ z -retning (ut av eller inn i papirplanet).
- (ii) Elektronet har farten $1,5 \cdot 10^7$ m/s, og radien er 7,1 cm. Finn magnetfeltets flukstetthet.
- b) En sirkulær ledersløyfe med radius 7,1 cm ligger i xy -planet. Et homogent magnetfelt på 25 mT peker i positiv z -retning (ut av papiret). Magnetfeltet avtar til null i løpet av 0,15 s. Finn den induerte spenningen i ledersløyfen (gjennomsnittsverdi og retning).
- c) En samlelinse med brennvidde 5,0 cm blir brukt til å avbilde et objekt i avstanden 30 cm.
- (i) Tegn strålegangen.
- (ii) Hvor langt fra linsen havner bildet, og hva blir forstørrelsen?
- (iii) Hvor høyt blir bildet hvis objektet er 20 cm høyt?
- d) En mann spaserer på stranden en stjerneklar kveld, kun iført kortbukse. Huden hans har temperatur 30°C og areal $1,2\text{ m}^2$. Hvor stort er energitapet relatert til stråling i løpet av 5 minutter? (Du kan se bort fra innstrålt varme.)
- e) Gi en kort beskrivelse av virkemåten til de to hovedtypene av NVD (night vision devices).

SAR-kurve for 3 arter som er utsett for e.m. stråling med intensitet $I=10 \text{ W/m}^2$ med E-felt parallelt med lengderetningen i kroppen.

